

Miðflokkki til lítlan sóma

Oddagrein

MYTTARIÐ í Uttanlandsnevndini herfyri verður helst eitt mál, sum fer at standa eftir í føroyskari politiskari søgu, sum ein dáragerð og sum nakað sera negativt. Orsøkin til at vit enn einaferð draga fram hetta mál er tann, at gerðin í veruleikanum hevur og fer helst at forpesta tað politiska umhvørvið. Hvussu kann javnaðarflokkurin eftir hetta ganga saman við Miðflokkinum í nøkrum sum helst! Og hvussu góðan smakk hava samgongumenn í muninum eftir hesa gerð? Hendin bjargaði persónligu ambítionum Hergeir Nielsens at gerast formaður í Uttanlandsnevndini. Tað er so ein ærlig sök. Men hvat skilagott kann hetta brúkast til. Eingin nevnd hevur so stóran týðning fyri alla ta demokratisku prosessina í løtuni sum júst Uttanlandsnevndin, tá hugsað verður um viðurskipti okkara við Danmark, við ES og ikki minst við Bretland, nú vit samráðast um markíð. Tað er tí sera týðningarmikið, at andstöðan umsitur nettup henda sesin. Formaður javnaðarflokksins fekk eisini gott skoðsmál frá flestu av nevndarlimumum og øðrum við fyrri sítt arbeiði sum formaður í Uttanlandsnevndini. M.a. sigur løgmaður, at hann gjørdi eitt gott arbeiði. Løgmaður metti eisini, at tað var gott fyrri demokratisku gongdina og skipanina sum heild, at ein formaður stórum andstöðuflokkki sat sum formaður í hesi nevnd. Men tað vildi Jenis av Rana og Hergeir Nielsen ikki. Grundgevingarnar hjá teimum báðum fyrri at vilja Jóhannes Eidesgaard til lívs í hesum sessi, hava verið so vánaligar og so lítið sigandi, at her má hava ligið annað enn sakligur politikkur aftanfyrri.

TAÐ er ilt at ímynda sær, hvussu javnaðarflokkurin kann samstarva við Miðflokkinn eftir hetta. Og hvat vinnur ein samgonga, sum fer at fáa brúk fyrri ikki minst javnaðarflokkinum í mongum málum, við at ganga einum tingmanni á motti? Hvat er tað galið við Hergeir Nielsen kundi verið spurt? Hann er uttan iva skilamaður í mangar mátar, men hansara oftani sera bersøgu og til tíðir harðrendu og ultimativu røður, har hann eitt nú umrøður mótstöðumenn sínar forðumandi ol., appellera ikki júst til samstarv og felags stev, nakað, sum nettupp eigur at verða ein hin mest týðandi barlastin hjá formanninum í júst Uttanlandsnevndini. Vit halda tað eisini var óheppið at skifta út formannin í Uttanlandsnevndini um júst sama mundið sum marknatrætan við bretar aftur kom á skrána. Í ta málinum er ikki minst brúk fyrri formanni, sum dugir at lodda dýpið og lurta og ikki bara „busa“ avstað við sínum egnu sjónarmiðum. Hetta skal ikki uppfastast sum nakað einvíst álöp á persónin Hergeir Nielsen, men í málinum um formansskapin í Uttanlandsnevndini halda vit, at hann er lopin framav, sjálvt um hann var í sínum fulla rætti at taka av tilboðnum frá Jenis av Rana. Lat okkum enda við at minna Jenis av Rana á, at hann í hesum máli hevur gjørt Miðflokkinum eina bjarnatænastu. Gerðin sømir seg ikki tingmanni við drúgvum royndum. Grundgevingin fyrri at koyra formannin frá var ikki nøktandi. Spurningurin er, hví Miðflokkurin hevur lagt sjógv millum seg og javnaðarflokkinn, nú báðir eru partur av eini andstöðu? Undir figgjarlógargrøðini nýtti Jenis av Rana aftur høvið til at leggja eftir formanni javnaðarflokksins - á ein so niðurstendi máta - at tú fær varhugan av, at her er ikki bert talan um politikk. Her býr okkurt annað undir teimum nærum persónligu álöpunum á J. Eidesgaard. Jenis av Rana fegnaðist um oyðimarkargongd hansara og bað til, at Eidesgaard ongantíð kom úr aftur oyðimarkini. Hørd orð, sum avgjørt ikki appellera til nakað gott og positivt í menniskjanum.

Sosialurinn

Sjónarmið

Millum fantasi og veruleika

Spurningurin um fullveldi er á dagsskránni. Tann brennandi spurningurin er Blokkurin: ríkisstuðulin frá danska skattaborgaranum til tann føroyska.

Løgtingið hevur flokkað seg í tveir partar: Annar parturin sigur, at Føroyar megna ikki at røkja eitt vælferðar samfelag uttan danska ískoytið. Hin parturin sigur, at blokkurin er ein forðing fyrri búskaparlaga menning - tá henda forðingin er av, so mennist búskapurin.

Vit kunnu spyrja, hvør teknikkurin er aftan fyrri henda spurningin og hvørjir politiskir møguleikar finnast.

Í bók síni, Dansk Udviklingshjælp, 1997, hevur Martin Paldam greitt frá fylgjum í sambandi við arbeiðsfríar innspæningar til ein búskap. Royndir tykja vísa eina óvugta gongd við búskapinum: Jú stórri arbeiðsfríar innspæningar, tess minni vøkstur í búskapinum - hóast búskapurin sjálvur sjálvsagt kann vera stórur!

M.a. verður fylgjan fyrri tann førla politikkin í móttøkulandinum nevnd. Tað verður ikki neyðugt at føra ein gagnligan og ikki altíð so »populær« politikk tá inntøkurar koma, um einförir skilagóðan politikk ella ikki.

Fyrri okkum er hetta sjón fyrri søgn í so mongum lutum, men ein tann greiðasta ábendingin um hesa mekanismu fingur vit nú um dagarnar, tá umboð fyrri sambandsflokkin visti á, at tað als ikki ber til at sleppa blokkinum, tí tað kostar alt ov nógv at umsita hetta samfelagið. Hetta sigur hann tvey ár eftir at júst hansara flokkur hevur gjørt stórt arbeiði fyrri at fáa umsitingina óskynsma og kostnaðarmikla!

Vit kunnu venda tí við og siga, at bæði danski staturin (um hann hevur sambandshug?) og sambandsflokknar kunnu hava ein politiskan áhuga í at økja um umsitingarútreiðslurnar í landinum til tess at náa síni politisku mál: samband!

Hinvegin kann sjálv-

stýrisvongurin vísa í verki, at hann vil føra skilagóðan politikk til tess at minka um útreiðslurnar og vaksa um inntøkmøguleikarnar fyrri soleiðis at røkja síni politisku mál: fullveldi!

Sjálvstýrisvongurin hevur ein álvarsigan forkláringstrupulleika í løtuni júst í spurninginum um hvat búskaparlaga hendir, tá blokkurin ikki rennur inn í tann føroyska búskapin longur, tí hann hevur lova fólkinum nakað ítúkiligt at taka støðu til.

Onkur hevur roynt at skáka sær undan við tilvísing til eina øðrvísi háttada figgjarlóg, men hvør tímar at brúka tíð uppá slíkt? Skulu vit venda aftur til gamlar tíðir, so er neyvan neyðugt við statsmonnum á politiska leikpallinum!

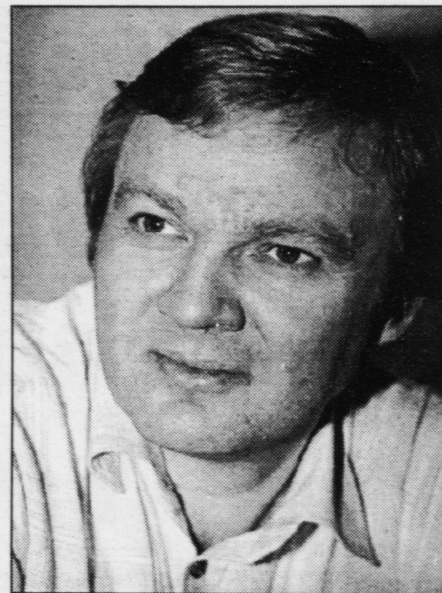
Onkur hevur roynt at skáka sær undan við tilvísing til øðrvísi samstarvshættir við Danmark, men hvør tímar lurta eftir slíkum ómásligum uttanumtosi? Antin ynskja vit stórri sjálvræði og harvið stórri búskaparlaga ábyrgd - ella ynskja vit tað ikki.

Onkur hevur roynt at skáka sær undan við tilvísing til teknikkini: tá blokkurin verður skerdur økja inntøkurnar! Keine hekserei, nur behendicheit!

Ein variantur av omanfyrenevnda argumenti er søgan um ta stigvísu minkingina av blokkinum uttan nakra frágreiðing um, hví vit ikki seta skjótil á hesa menningina longu nú?

Tað er trupult hjá sumnum at skilja, hví rakstrarútreiðslurnar skulu økja, umsitingin bólgar og inntøkurnar enn skulu fláka í altjóða búskaparlaga veðurlagnum, tá tað tekniskt er óneyðugt og politiskt átti at verið lítið ynskilig!

Hyggja vit t.d. eftir umsitingarkostnaðinum (miðfyrisingin) hjá landsstýrinum, so var hon í 1994 íroknað tað, sum í dag liggur í Figgjarmálastýrinum, umleið 100 mió. kr. Í 1999 verður kostnaðurin fyrri umleið somu fyrirsiting umleið 200 mió.

Signar P. Heinesen

kr. árliga!

Fólkið gav sjálvstýrisvonginum í føroyskum politikki ein møguleika í hesum valskeiðinum.

Eitt valskeið er nóg mikið til at vísa í verki, at tað ber til at koma væl áleiðis at reka eitt moderna samfelag uttan danskan ríkisstuðul. Fólkið hevur givið sjálvstýrisvonginum hetta mandatið - maktina. Eingin umbering er fyrri ikki at nýta hana!

Blokkurin er ein freisting fyrri veikar politikkarar, men er í sjálvur sær eingin forðing fyrri politiskum skili og skuldi als ikki verið ein forðing fyrri sjálvstýrisvongin.

Møguleikarnir at økja inntøkurnar eru rættiliga víðir. T.d. kunnu vit taka til eftirtektar, at umleið 44.000 danskarar høvdu í 1996 eina framleiðslu (BTÚ), sum var 8.4 mia. kr. 2.7 mia. kr. hægri enn tann føroyska uppá 5.7 mia. kr.!

Tekniskt ber til at vísa á at báðir partar, bæði sambandsvongurin og fullveldisvongurin, hava ítúkiligar møguleikar innan fyrri hetta valskeiðið at ávirka veruleikan, sum dómast skal um!

Men sjálvandi er tað longu nú vorðið tyngri enn fyrri 4 mánaðum síðani, eftirsum henda

figgjarlógin ikki ber boð um ein skynsaman politikk, sum kann skapa karmar um moderna vinnu.

Veruleikin vil døma hesa samgonguna um gott try ár. Er úrslitið tá bert fantasifullar frágreiðingar uttan ítúkiliga menning, so verður lítið annað hjá fólkinum at gera, enn at taka tann veruleikan til eftirtektar.

Vísir samgongan hinvegin í verki, at tann føroyski búskapurin er burðardyggur uttan blokk - so verður tað tann veruleikan fólkið kann taka til eftirtektar!

Kjarnan í hesum dómum verður, hvussu fólkið fatar úrslitini frá hesum valskeiðinum:

Um gott try ár skal dómast millum fantasi og veruleika!

Signar P. Heinesen